

BŁOGOSŁAWIONA HANNA CHRZANOWSKA

Hanna Chrzanowska (1902–1973) to pierwsza błogosławiona Kościoła katolickiego urodzona w Warszawie. Jest wciąż stosunkowo mało znana, a jest postacią fascynującą. Pochodziła z bardzo zamożnej rodziny – jej dziadek był fabrykantem, ojciec profesorem literatury i krewnym Sienkiewicza, ciotka ufundowała jeden z warszawskich szpitali. Mimo takiego pochodzenia Hanna wybrała skromny zawód pielęgniarki. Jednak i w tym zawodzie dokonała bardzo wiele. Stała się jedną z czołowych reformatorek polskiego pielęgniarstwa, m.in. inicjowała zakładanie w szkołach gabinetów pielęgniarstwa. Niezwykle ofiarnie zaangażowała się w opiekę nad samotnymi chorymi przebywającymi w domach, organizowała w krakowskich parafiach zespoły opiekuńcze i rekolekcje dla chorych. Blisko współpracowała z księdzem, a potem biskupem Karolem Wojtyłą. Pozostając osobą świecką, została benedyktyńską oblatką. Chorym poświęciła całe swe życie. W 2018 roku papież Franciszek ogłosił ją błogosławioną. Jest patronką pielęgniarstwa, patronką kilkunastu szkół i instytucji, napisano o niej już kilkanaście książek. Jej relikwie znajdują się w kilkunastu krajach świata, a w Polsce – w dziesiątkach kościołów, szpitali i placówek opiekuńczych. Warto z tą postacią zapoznać także dzieci i młodzież.

Proponowane lekcje o bł. Hannie Chrzanowskiej są skorelowane z doradztwem zawodowym i mogą stać się inspiracją do zaprezentowania zawodu pielęgniarki. Na padlecie pod adresem:

<https://pl.padlet.com/katechezasamuel/yorwqu02wjazykfn> zostały zgromadzone materiały oraz filmy, które nie tylko są źródłem zebranych w jednym miejscu informacji o błogosławionej, lecz także stanowią materiał do wykorzystania podczas zajęć lekcyjnych. Gotowe do wydruku *karty pracy*, *krzyżówki*, *wykreślanki* pomogą w przeprowadzeniu lekcji z dziećmi i młodzieżą zarówno w szkole podstawowej, jak i średniej. Mamy nadzieję, że staną się one także inspiracją do stworzenia nowych dokumentów i podzielenia się swoimi pomysłami na forum ze wszystkimi katechetami. W tym celu na padlecie została również stworzona kolumna „Publikacje katechetów”. Propozycje kart pracy i innych materiałów wokół bł. Hanny Chrzanowskiej można przesłać pod adresem: katecheza.samuel@gmail.com. Poniżej znajdują się konspekty z propozycjami zastosowania zamieszczonych na padlecie kart pracy podczas zajęć lekcyjnych na poszczególnych poziomach edukacyjnych.

Poziom: edukacja wczesnoszkolna I – II

O Hani, która pielęgniarką chciała być!

Cel lekcji – wymagania ogólne:

- zapoznanie z życiem bł. Hanny Chrzanowskiej;
- ukazanie dzieciom, jak różnymi drogami Pan Bóg prowadzi nas do świętości;
- wychowanie dzieci życia w przyjaźni i relacji ze świętymi.

Uczeń:

- opowiada o najważniejszych wydarzeniach z życia Hani Chrzanowskiej;
- wie, na czym polega praca pielęgniarki.

Formy pracy: zbiorowa, indywidualna.

Metody pracy: oglądanie filmiku, wykonanie rysunku, rozmowa kierowana, wykreślanka.

Środki dydaktyczne: zdjęcie Hanny Chrzanowskiej, kolorowanka, internet, komputer, rzutnik multimedialny, filmik – *Jak narysować pielęgniarkę?*, mapa Polski.

Wprowadzenie: Uczniowie rysują pielęgniarkę według instrukcji – wykorzystanie filmu z YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=vlwg-J7a8vo> (dostęp 4 czerwca 2022 r.).

Katecheta rozmawia z uczniami o zawodzie pielęgniarki – czym się zajmuje, na czym polega praca pani pielęgniarki.

Rozwinięcie. Nauczyciel rozdaje dzieciom kolorowanekę, wyświetla zdjęcie bł. Hanny Chrzanowskiej i opowiada o jej życiu. Ukazuje uczniom, w jaki sposób stała się pielęgniarką. Zwraca uwagę, że bycie pielęgniarką było wielkim pragnieniem jej serca, a wykonywany zawód stał się pasją w jej życiu. Katecheta może na mapie pokazać uczniom miejsca związane z Hanią: *Warszawę, Wiązownę, Kraków*. Kiedy katecheta opowiada, uczniowie mogą kolorować obrazek. Obrazek do pokolorowania znajduje się na padlecie w kolumnie „Edukacja wczesnoszkolna”.

Pogłębienie. Uczniowie pracują z wykreślanką. Zaznaczają hasła, dzięki którym utrwalają sobie pojęcia i słowa związane z bł. Hanną Chrzanowską. Wykorzystując słowa z wykreślanki, opowiadają czego się dowiedzieli na dzisiejszej lekcji na temat błogosławionej Hanny Chrzanowskiej.

Podsumowanie. Nauczyciel prowadzi modlitwę, dzieci po każdym wezwaniu powtarzają „*módl się za nami*”.

Błogosławiona Hanno módl się za nami byśmy:

- *potrafili kochać Pana Boga - módl się za nami;*
- *chętnie się uczyli – módl się za nami;*
- *byli wierni Panu Bogu – módl się za nami;*
- *potrafili być cierpliwi – módl się za nami;*
- *nie lękali się podejmować trudnych zadań w naszym życiu – módl się za nami;*
- *potrafili okazywać wdzięczność Panu Bogu – módl się za nami.*

Poziom: klasa III – IV

Wierzę w świętych obcowanie – bł. Hanno Chrzanowska, módl się za nami

Cel lekcji – wymagania ogólne:

- zapoznanie z życiem bł. Hanny Chrzanowskiej;
- zainteresowanie postacią bł. Hanny Chrzanowskiej;
- ukazanie dzieciom, jak różnymi drogami Pan Bóg prowadzi nas do świętości;
- wychowanie dzieci życia w przyjaźni i relacji ze świętymi.

Uczeń:

- opowiada o najważniejszych wydarzeniach z życia Hani Chrzanowskiej;
- rozumie pojęcie „świętych obcowanie”;
- samodzielnie wypełnia kartę pracy dotyczącą błogosławionej Hanny Chrzanowskiej;
- wie, co oznacza słowo „beatyfikacja”;
- uczeń rozumie pojęcia „ORA et LABORA”;

Formy pracy: zbiorowa, indywidualna.

Metody pracy: słuchanie piosenki Magdy Anioł „To dla mnie i dla Ciebie święci orędują w niebie”, rozmowa kierowana, praca z mapą, wykreślanka, krzyżówka.

Środki dydaktyczne: zdjęcia Hanny Chrzanowskiej, internet, komputer, rzutnik multimedialny, mapa.

Wprowadzenie. Uczniowie słuchają piosenki Magdy Anioł „To dla mnie i dla Ciebie święci orędują w niebie”. W czasie słuchania wypisują imiona świętych, którzy zostali wymienieni w tekście piosenki. Następnie dzieci zapisują imiona świętych, których znają. Po skończeniu tego zadania katecheta rozmawia z uczniami o świętych, którzy żyli kiedyś na ziemi, a dziś za nami orędują w niebie – wstawiają się za nami. Możemy z nimi się przyjaźnić, prosić ich o wsparcie, uczyć się od nich dróg wiary. W czasie tej rozmowy katecheta wyjaśnia również, w jaki sposób Pan Bóg prowadzi nas drogami świętości i jak można zostać świętym. Po krótkim wprowadzeniu podaje temat oraz cele lekcji.

Rozwinięcie. Nauczyciel opowiada historię życia Hanny Chrzanowskiej, zwracając uwagę na informacje, które mają znaleźć się w karcie pracy: imiona rodziców Hani i jej brata, miejsca zamieszkania, ważne daty z jej życia, ukazanie życia duchowego Hanny, opierającego się na duchowości ORA et LABORA. Opowiadając o życiu bł. Hanny Chrzanowskiej, katecheta posługuje się mapą.

Pogłębienie. Uczniowie otrzymują kartę pracy i uzupełniają ją informacjami dotyczącymi życia Hanny. Zaznaczają na mapie miasta związane z życiem bł. Hanny Chrzanowskiej. W tym celu katecheta wyświetla mapy. Pokazuje uczniom na mapie Warszawę, Wiązownę, Kraków i opowiada, jakie wydarzenia z jej życia związane są z tym miejscami. Karta pracy gotowa do wydruku znajduje się na padlecie.

Podsumowanie. Hania jak każdy z nas wychowywała się w rodzinie. Była zwykłą dziewczyną idącą za głosem serca. Bardzo chciała zostać pielęgniarką i to pragnienie zrealizowała. W tym pragnieniu było zapisane jej powołanie. Zrealizowała je, służąc ludziom chorym z miłością. W nich widziała Pana Jezusa. Rozwijala się w zawodzie tak, by czynić to jak najlepiej, na Bożą chwałę.

Modlitwa. Zapraszamy uczniów do modlitwy. Święci orędują, czyli modlą się za nas, wypraszają nam łaski u Pana Boga i chcą nam pomagać na ziemi kroczyć Bożymi drogami. W modlitwie poprosimy, aby błogosławiona Hanna wstawiała się za nami u Pana Boga. Zapraszamy dzieci do włączenia się w modlitwę. Dzieci wypowiadają swoje prośby. Po każdym wezwaniu odpowiadamy: *módl się za nami*.

Poziom: klasa V – VI

O pannie Hannie Chrzanowskiej, która lekarzem nie chciała być!

Cel lekcji – wymagania ogólne:

- zapoznanie z życiem bł. Hanny Chrzanowskiej;
- wychowanie do szacunku dla zawodu pielęgniarki.

Uczeń:

- opowiada o najważniejszych wydarzeniach z życia Hani Chrzanowskiej;
- potrafi rozwiązać krzyżówkę;
- sporządza notatkę wizualną;
- wykonuje własne zadania online: testy, anagramy i inne ćwiczenia o błogosławionej;
- przeprowadza ankietę.

Formy pracy: zbiorowa, indywidualna.

Metody pracy: podająca – opowiadanie, praca przy wykorzystaniu Internetu, plastyczna, mapa myśli, notatka wizualna, praca na platformie word wall.

Środki dydaktyczne: zdjęcia Hanny Chrzanowskiej, internet, komputer, rzutnik multimedialny, mapa Polski, krzyżówka, wykreślanka.

Wprowadzenie. Uczniowie otrzymują tekst lub wyświetlamy cytat na tablicy. Są to słowa zapisane pod koniec życia przez bohaterkę, o której będziemy mówić podczas lekcji.: „*Rysopis: Gęba niegdyś piękna. Włosy niegdyś blond. Wykształcenie: niższe. Zawód: posługaczka oraz pośredniczka od wszystkiego. Charakter: pogodny skąpiec i dusigrosz*”. Kim była nasza bohaterka i jaki zawód wykonywała? Zapisujemy propozycje uczniów na tablicy, do momentu kiedy pojawi się słowo PIELĘGNIARKA (wcześniej na lekcji staramy się nie użyć tego słowa).

Rozwinięcie. Przedstawiamy życie Hanny Chrzanowskiej, a uczniowie w tym czasie wykonują mapę myśli lub notatkę wizualną (jeśli mają doświadczenie pracy z notatką wizualną). Pokazujemy uczniom, w jaki sposób zrodziła się jej miłość do ludzi chorych, pracy, zawodu; oraz jak wyglądała droga Hanny do pielęgniarstwa. Uczniowie otrzymują czas na uzupełnienie swoich notatek. Dajemy im możliwość skorzystania ze smartfona. Jeśli lekcja odbywa się w sali informatycznej, mogą skorzystać z internetu, aby uzupełnić swoje notatki. Prezentacja owoców pracy na forum klasy. Uczniowie wymieniają się notatkami i na podstawie notatki kolegi lub koleżanki kilku uczniów opowiada o życiu bł. Hanny Chrzanowskiej.

Podsumowanie. Uczniowie otrzymują krzyżówkę, którą rozwiązują. Jeśli jest możliwość przeprowadzenia lekcji w sali informatycznej, uczniowie na PLATFORMIE WORD WALL wybierają szablon i tworzą własne zadania związane z bł. Hanną Chrzanowską.

Zakończenie. Proponujemy uczniom jako pracę domową przeprowadzenie ankiety wśród 10 osób.

1) Jaki jest Pana/Pani najbardziej ulubiony święty? Proszę podać 3 osoby.

2) Czy jest Pani/Panu znana postać bł. Hanny Chrzanowskiej?

Czas na przeprowadzenie ankiety – tydzień. Uczniowie prezentują owoce swojej pracy na forum klasy. Dzięki ankietom stworzy się tzw. RANKING najbardziej popularnych świętych. Ankieta pokaże nam, na ile bł. Hanna Chrzanowska jest znana wśród ankietowanych. Na koniec lekcji katecheta modli się z uczniami w intencji pielęgniarek. Dziękujemy za ich pracę, cierpliwość, ofiarność. Prosimy o siły, odwagę, szacunek, wdzięczność.

Poziom: klasa VII – VIII

Kobieta pasji, czyli o pewnej Hannie – wzorze świętości

Cele lekcji – wymagania ogólne:

- zrozumienie, czym jest powołanie człowieka;
- wychowanie do autorefleksji nad własnym życiem i powołaniem;
- kształtowanie postawy szukania dobra w sobie i innych;
- odkrywanie bogactwa różnych form modlitwy.

Uczeń:

- podaje definicje litanii i wymienia znane mu litanie;
- opowiada o życiu bł. Hanny Chrzanowskiej;
- potrafi nazwać dobro, które jest w nim;
- dokonuje autorefleksji nad swoim postępowaniem;
- inspiruje się postawą bł. Hanny Chrzanowskiej w rozwijaniu i podążaniu drogą dobra.

Formy pracy: praca indywidualna, zbiorowa, grupowa.

Metody pracy: praca z litaniami, rozmowa kierowana, prezentacja multimedialna, praca ze smartfonem, praca w grupach, modlitwa.

Środki dydaktyczne: kartki z litaniami, komputer, rzutnik multimedialny, prezentacja „Litanie”, telefon komórkowy.

Wprowadzenie do tematu: nauczyciel rozmawia z uczniami na temat modlitwy litanii. Uczniowie podają definicję litanii, opisują jej strukturę oraz wymieniają jak najwięcej znanych sobie tytułów litanii. Na padlecie dla katechety w zakładce „Aktywności dla klas IV–VIII” znajduje się prezentacja, która może stanowić pomoc do wprowadzenia w tematykę lekcji.

Rozwinięcie. Uczniowie poznają życiorys bł. Hanny Chrzanowskiej. Otrzymują ulotkę zamieszczoną na padlecie. Wspólnie czytają tekst. Następnie pracują w grupach, tworząc litanie do bł. Hanny Chrzanowskiej.

Praca w grupach. Uczniowie otrzymują dwie przykładowe litanie, które zostały umieszczone na padlecie dla katechety w zakładce „Aktywności dla klas IV–VIII”. Mogą również korzystać ze smartfonów, aby przejrzeć teksty litanii do konkretnych świętych. Następnie pracują w grupach, pisząc własną litanie do bł. Hanny Chrzanowskiej. Owoce swojej pracy prezentują na forum klasy.

Pogłębienie. Uczniowie pracują w parach, odpowiadając na pytania: *Co dziś inni mogliby powiedzieć o mnie? Jakie ja mam dary, talenty? Co ty możesz powiedzieć dobrego o swoim koleździe, koleżance?* Następnie w zeszytach zapisują 10 zdań ich opisujących (5 własnych i 5 usłyszanych od kolegi lub koleżanki)

Podsumowanie. W każdym z nas jest DOBRO, o które trzeba dbać i które warto rozwijać. Jeśli nie dbam o to dobro, zaniedbuję je, to przestaję być podobny do Stwórcy i schodzę z drogi świętości, na którą zaprasza mnie Pan Bóg. Pierwsze i najważniejsze powołanie każdego z nas to powołanie do świętości, które realizuje się na różnych drogach naszego życia. U bł. Hanny zrealizowało się ona na drodze służby pielęgniarskiej. Nie każda pielęgniarka jest święta, ale każda pielęgniarka może stać się świętą z pomocą i łaską Bożą, jeśli tylko tego zapagnie i na to się zdecyduje. Bóg udziela swojej łaski każdemu. Pragnie nas prowadzić na szczyty świętości. Chce nam towarzyszyć i pomagać w trudnych momentach, przeprowadzać przez to, co tutaj na ziemi jest naszym cierpieniem, tak by stawało się cierpieniem zbawczym. Niech bł. Hanna będzie dla nas inspiracją na drogach poszukiwania własnego powołania, realizacji pragnień, które są w naszym sercu, byśmy realizując DOBRO, które jest w naszych sercach, mogli być błogosławionymi, czyli szczęśliwymi.

Zakończenie. Uczniowie jako pracę domową piszą w zeszytach własną notatkę „Hanna Chrzanowska – kobieta z pasją i wizją”. Notatka może być sporządzona w formie wizualnej.

Poziom: liceum

Proces beatyfikacyjny pielęgniarki Hanny Chrzanowskiej -

DOWODY ŚWIĘTOŚCI ZNALEZIONE !

Cel lekcji – wymagania ogólne:

- ukazanie etapów procesu beatyfikacyjnego;
- zapoznanie z osobą bł. Hanny Chrzanowskiej;
- zainteresowanie postacią bł. Hanny Chrzanowskiej.

Uczeń:

- wymienia etapy procesu beatyfikacyjnego;
- zna ważne wydarzenia z życia bł. Hanny Chrzanowskiej;
- potrafi uzasadnić, dlaczego Hanna Chrzanowska została beatyfikowana.

Formy pracy: zbiorowa, grupowa, indywidualna.

Metody pracy: burza mózgów, podająca – praca z artykułem.

Środki dydaktyczne: tablica, mazaki, artykuł, telefony komórkowe.

Wprowadzenie. Piszemy na tablicy słowo BEATYFIKACJA i rozmawiamy z uczniami o procesie beatyfikacyjnym. Sprawdzamy, co na ten temat wiedzą. Prosimy uczniów, by zastanowili się, ile osób musi zostać zaangażowanych w proces beatyfikacyjny. Jak długo trwa proces beatyfikacyjny? Co jest potrzebne, żeby odbyła się beatyfikacja? Zapisujemy na tablicy propozycje uczniów w kolumnie „TAK MYŚLĘ”.

Rozwinięcie. Uczniowie pracują w grupach, aby zobaczyć jak wygląda proces beatyfikacyjny. Otrzymują artykuł „Hanna Chrzanowska – historia procesu beatyfikacyjnego” Źródło: *por.*

<https://m.niedziela.pl/artykul/35208/Hanna-Chrzanowska-%E2%80%93-historia-procesu>. (dostęp 14 czerwca 2022 r.)

Na jego podstawie odpowiadają na pytanie *Jak wygląda droga do beatyfikacji osoby zmarłej?* Wypisują kolejne etapy drogi prowadzącej do beatyfikacji (rozpoczynając od etapu: KANDYDATKA do tytułu BŁOGOSŁAWIONY). Odpowiadają na kilka pytań: ile osób musi zostać zaangażowanych w proces beatyfikacyjny, jak długo trwa droga od bycia KANDYDATEM do ostatniego etapu procesu, co jest konieczne, by kandydat został ogłoszony błogosławionym. Owoce pracy poszczególne grupy prezentują na forum klasy. Na tablicy w kolumnie „TAK JEST” zapisujemy dane. Dzięki tabelce uczniowie będą mogli porównać: jaka była ich wiedza i wyobrażenie na temat procesu beatyfikacyjnego, a jak to wygląda w rzeczywistości.

Artykuł do pracy w grupach znajduje się na padlecie w zakładce „Materiały dla Liceum”.

Pogłębienie. Uczniowie dalej pracują w grupie, wypisując z artykułu wszystkie informacje, które mówią o życiu bł. Hanny Chrzanowskiej. Następnie korzystając z INTERNETU i strony WIRTUALNE MUZEUM PIEŁĘGNIARSTWA POLSKIEGO: <http://www.wmpp.org.pl/pl/> szukają informacji o błogosławionej, które ich zaskakują, inspirują i przekonują o świętości tej kobiety.

Zakończenie. W ramach pracy domowej uczniowie piszą w domu artykuł o Hannie Chrzanowskiej, w którym ukażą, co z jej życia jest dla nich ważne. W jaki sposób jej życiorys do nich przemawia? Jakie wartości im przekazuje?